

Dossier: «Globalització econòmica: reconfiguració i reptes» coordinat per Carles Méndez Ortega i Albert Puig Gómez

ANÀLISI DELS VECTORS DEL CANVI

Una nova globalització en una nova era

Joan Tugores Ques

Universitat de Barcelona

RESUM Semblen estar esgotant-se els qualificatius aplicables als actuals temps convulsos. El G20 s'ha referit a la «cascada de reptes i riscos», que estem afrontant «sense respir» (BIS), en un «món fracturat», «a la vora del precipici», en un entorn de «nova guerra freda» que, segons l'expressió de l'economista-cap de l'FMI, estarien donant lloc a una «nova era» (Gourinchas). Les friccions aranzelàries relançades el 2025 incideixen sobre tendències prèviament iniciades al mateix temps que catalitzen i acceleren nous escenaris. La conjunció de canvis tecnològics d'ample abast, amb la intel·ligència artificial com a nou gran protagonista, interactuen amb pugnes geopolítiques d'abast, al mateix temps que les implicacions sobre la forma en què ha vingut funcionant la globalització en les últimes dècades continua en revisió. Les tensions internacionals es produeixen en paral·lel a friccions sociopolítiques a l'interior dels països, i amb apel·lacions a un paper més actiu de les polítiques industrials i tecnològiques i altres polítiques públiques. L'article analitza aquests grans vectors dels canvis en marxa, finalitzant amb algunes consideracions sobre el paper d'Europa i els escenaris i reptes de futur.

PARAULES CLAU *slowbalization*; tensions geopolítiques; polítiques industrials; tecnologia i IA

CHANGE VECTOR ANALYSIS

A new globalization in a new era

ABSTRACT *Qualifiers applicable to current seizure times seem to be running out. The G20 has referred to the “challenge and risk cascade” we are facing “constantly” (BIS), in a “fractured world”, “on the brink of collapse”, amid a “new cold war” environment, which, according to the IMF’s chief economist, is giving rise to a “new era” (Gourinchas). Tariff tensions, relaunched in 2025, influence previously initiated trends while also catalyzing and accelerating new scenarios. The combination of extensive technological changes, with artificial intelligence emerging as a major player, interacts with broad geopolitical challenges, while the implications for how globalization has operated in recent decades remain under review. International tensions occur alongside sociopolitical frictions within countries, alongside calls for a more active role for industrial and technological policies and other public policies. The article discusses these major vectors of ongoing change, concluding with reflections on Europe’s role, future scenarios, and challenges.*

KEYWORDS *slowbalization*; geopolitical tensions; industrial policies; technology-AI

Introducció

Sembla estar esgotant-se els qualificatius aplicables als actuals temps convulsos. El G20 s'ha referit a la «cascada de reptes i riscos», que estem afrontant «sense respir» (BIS), en un «món fracturat» (Rodrik), «a la vora del precipici» (World Economic Forum), en un entorn de «nova guerra freda» (Gopinath) que, en l'expressió de l'economista-cap de l'FMI estarien donant lloc a una «nova era» (Gourinchas).

Les friccions aranzelàries rellançades el 2025 incideixen sobre tendències ja prèviament iniciades al mateix temps que catalitzen i acceleren nous escenaris. La conjunció de canvis tecnològics d'ampli abast, amb la intel·ligència artificial com a nou gran protagonista, interactuen amb pugnes geopolítiques d'abast, al mateix temps que les implicacions sobre la forma en què ha vingut funcionant la globalització en les últimes dècades continua en revisió. Les tensions internacionals es produeixen en paral·lel a friccions sociopolítiques a l'interior de molts països, al mateix temps que sorgeixen nous models de negoci i guanyen pes les apel·lacions a un paper més actiu de les polítiques industrials i tecnològiques, connectades de vegades amb les preocupacions mediambientals.

Malgrat la profunda i disruptiva situació actual poden apuntar-se algunes referències històriques. A principis del segle XIX la (primera) revolució industrial va conduir a canvis profunds en els models productius i empresarials, amb reconfiguracions del poder econòmic i polític a escala internacional (amb l'ascens de les denominades economies industrialitzades o avançades, avui desafiades en la seva hegemonia) i a l'interior de les societats, donant lloc a debats sobre la conveniència (o no) de l'obertura comercial propiciada per les noves tecnologies de transport i comunicació. En les primeres dècades del segle XX, una altra onada d'innovacions no va poder superar les tensions geopolítiques que van donar lloc a dues guerres mundials (i a una Gran Depressió per mitjà) en un context de polarització social i política, i en un context en què l'ascens a l'hegemonia dels Estats Units i subsegüent declivi de la Gran Bretanya va conduir al denominat «parany de Kindleberger» segons el qual la potència en ascens no assumeix responsabilitats de lideratge mentre que la que està en declivi tampoc pot ja garantir el sistema que havia liderat.

La tecnologia i la geopolítica conformen així vectors essencials per a l'anàlisi de les dimensions econòmiques i empresarials (Baldwin-Ruta, 2025). En aquest text resumim els impactes dels canvis tecnològics (epígraf 1), les seves interaccions amb les pugnes geopolítiques (epígraf 2), per examinar com tot això ve afectat a les dinàmiques de la globalització (epígraf 3) i les noves exigències sobre les polítiques públiques (epígraf 4). Unes consideracions sobre els reptes de tot això per a Europa es discuteixen en l'epígraf 5 abans de finalitzar amb unes consideracions sobre possibles escenaris de futur (epígraf 6).

1. Canvis tecnològics i dinàmiques globals

Els avenços tecnològics en producció, transport i comunicacions han marcat l'evolució dels models de negoci i dels mercats rellevants. La primera revolució industrial va llançar les «factories» que aprofitaven els guanys d'eficiència de la divisió del treball. Els ferrocarrils, els vaixells de vapor, etc. van permetre arribar amb més facilitat a mercats més amplis que permetien aprofitar aquests beneficis de l'especialització, dins dels països i entre ells. A la fi del segle XX els mitjans de transport i comunicacions havien fet el món «més petit» propiciant l'eclosió de la globalització tradicional: els contenidors van fer més ràpid i barat el transport de mercaderies al mateix temps que les tecnologies de la informació i comunicació facilitaven el funcionament de les cadenes globals de valor en què cada vegada més empreses organitzaven els seus processos i productes a escala multinacional, amb un protagonisme creixent de les denominades «economies emergents» que van anar passant de ser (només) localitzacions eficients a ser segments amb cada vegada més valor afegit dels processos productius a ser finalment territoris d'un creixent poder econòmic i polític.

Aquestes dinàmiques globals facilitades per la tecnologia s'han vist «modulades» per alguns «efectes col·laterals» que han generat recels i eventuais retrocessos. D'una banda, les friccions socials derivades de les percepcions que els guanys de la globalització no s'estaven repartint de forma raonablement equitativa. D'altra banda, les economies emergents anaven guanyant pes amb el seu paper creixent en l'economia global, deixant de conformar-se amb posicions subordinades de «centres de producció» per plantejar posicions més rellevants. Els plantejaments de la Xina han anat sent cada vegada més explícits sobre aquest aspecte, amb el document oficial de 2015 *Made in China* com a una fita,

generant recels en les «economies avançades» i singularment als Estats Units. Addicionalment, alguns canvis tecnològics com ara la robotització van obrir la via a retornar la producció a països avançats (*reshoring* després de la inicial onada d'*offshoring*), i els problemes d'alguns subministraments accentuats per la pandèmia van portar a plantejar la conveniència que estiguessin disponibles de mode més pròxim (*nearshoring*) o, amb l'ascens de tensions geopolítiques en els darrers anys, a països més «de confiança» (*friendshoring*, *alliedshoring*).

En el recent context d'incerteses derivades de l'escalada aranzelària llançada pels Estats Units el 2025 i les seves repercussions, les anàlisis dels organismes internacionals constaten ara com ara una certa «resiliència» o «adaptabilitat» amb efectes sobre l'activitat i el comerç menys negatius dels inicialment previstos (OCDE, 2025; Banc Mundial, 2026; Nacions Unides, 2026; FMI, 2026) i que en bona part s'atribueixen a factors que tenen a veure amb la tecnologia. D'una banda, l'avenç dels serveis, especialment els que es presten digitalment, que estaria compensant el relatiu estancament del comerç en mercaderies. I, d'altra banda, la rellançada activitat de sectors relacionats amb la intel·ligència artificial, que es presenten en aquestes anàlisis com un dels principals àmbits de dinamisme –en producció i comerç– disparant els debats sobre la solidesa de la seva continuïtat o els riscos d'una eventual «bombolla tecnològica» (inclòs el risc en els mercats financers). L'anàlisi de l'Organització Mundial de Comerç (WTO, 2025) sobre les implicacions de la IA sobre el comerç i la producció mundials és un delicat equilibri entre l'«optimisme tecnològic» i els recels sobre les tensions que poden derivar-se d'asimetries, tant entre països com a l'interior d'aquests; aspectes que caldrà seguir amb atenció.

2. Economia i geopolítica de la globalització

Una implicació immediata del paper central de les innovacions científiques i tecnològiques és que liderar-les es converteix en un element crucial en les pugnes per l'hegemonia econòmica i geopolítica. Els estudis històrics mostren com les denominades «economies avançades» van ascendir a aquesta posició gràcies a l'adopció dels grans guanys d'eficiència i productivitat derivades de la revolució industrial (la denominació d'«economies industrialitzades» és explícita) desplaçant la Xina i l'Índia que, fins finals del segle XVIII, tenien posicions molt rellevants, que van anar perdent durant el segle XIX i bona part del segle XX. El ja citat plantejament del programa *Made in China 2025* apunta a recuperar per part d'aquest país el lideratge mundial per la mateixa via per la qual el va perdre fa dos segles: la de la innovació científic-tecnològica, plantejant una sèrie d'àmbits estratègics en els quals arribar a posicions de lideratge de cara a 2025-2030. Les respostes dels Estats Units per dificultar aquesta estratègia són molt diverses, incloent-hi sancions, limitacions a la transferència de components estratègics (com ara els xips d'última generació) o les mesures proteccionistes aranzelàries més crues.

En aquesta línia de confrontació geopolítica s'inclou el paper clarament a l'alça de les «polítiques industrials i tecnològiques», especialment per part de les grans potències, però també per part dels actors que aspiren a millorar el seu posicionament en el tauler econòmic i geopolític mundial, inclosos l'Índia, Corea i la Unió Europea. Una altra implicació directa de les creixents tensions geoestratègiques és la revaloració del paper de les consideracions de seguretat, addicionalment a les d'eficiència. Ja no basta comptar amb proveïdors externs barats sinó que passa a primer pla que els subministraments contractats siguin segurs, sense (massa) riscos d'incompliment per raons de rivalitats o sancions geopolítiques que originin fragilitats. Els casos han estat freqüents en els últims temps, des dels problemes de proveïment d'equips sanitaris en la pandèmia o als «colls d'ampolla» en el cas dels microxips i altres components, les sancions comercials aplicades a Rússia des de la invasió d'Ucraïna o els repetits episodis de restriccions de vendes per part dels Estats Units (i els seus aliats) de microxips d'última generació a la Xina, per tractar de frenar el seu avenç en IA i altres àmbits, contrapartida de restriccions per part del gegant asiàtic en el subministrament a Occident de minerals estratègics, incloses les «terres rares», essencials per a productes de tecnologia avançada, civil i militar, en usos industrials, maquinària de precisió, equipaments mèdics o productes mediambientalment més sostenibles (vehicles elèctrics, plaques fotovoltaïques, etc.). En tot cas les dimensions de «resiliència» i «de-risking» guanyen pes en les estratègies d'empreses, societats i països. Un canvi de fons és que les interdependències que va anar aprofundint la globalització i que es consideraven mostres d'interessos compartits que afavorien la cooperació adquireixen ara la faceta de dependències que poden ser utilitzades com a «armes» per pressionar a rivals, reduint o suprimint subministraments. Fins i tot la directora general de l'OMC s'ha referit al fet que les interdependències que articulen l'economia global no haurien de derivar en «sobredependències».

3. De la hiperglobalització a la *slowbalization*

Com ja s'ha indicat, els factors tecnològics han facilitat els accessos a mercats amplis, la qual cosa es va veure complementada en diversos moments amb polítiques més favorables a la inserció en l'economia mundial. Aquesta conjunció va propiciar des de finals del segle XX una globalització que semblava imparable en elevar els indicadors d'obertura; la «hiperglobalització». I com també s'ha comentat, per raons internes i per les friccions geopolítiques, en els últims temps s'han accentuat els recels i s'han produït alguns retrocessos, donant lloc al fet que des de la crisi financera es parli d'una *slowbalization*, que tindria el seu reflex en un creixement més lent, estancament o fins i tot lleuger retrocés (però mantenint-se a alt nivell) d'indicadors com ara el grau d'obertura comercial o el pes del comerç a través de cadenes globals de valor.

Les èpoques de crisi o lent creixement són, històricament, més propenses a temptacions proteccionistes, com va evidenciar la Gran Depressió en els anys 1930. La primera cimera del G20 amb el format actual, el novembre de 2008, va explicitar la voluntat de no repetir els errors d'aquella època, però malgrat això, l'ascens del «proteccionisme de baixa intensitat» (o «murky protectionism») amb diverses mesures que, *de facto*, discriminaven entre productors nacionals i estrangers, està documentat des de 2009, inicialment no-aranzelàries, però que des de 2018 van usar també aquest clàssic instrument amb les mesures adoptades per la primera Administració Trump i les respostes de la Xina. Les mesures de «política industrial» de diversos països –com les disposicions de la Inflation Reduction Act de 2022 dels Estats Units– incloïen subsidis condicionats a utilitzar materials o components nacionals o de producció nacional que conduïen a distorsions en l'assignació de recursos i a represàlies i/o recursos davant l'OMC/WTO. La revalorada preocupació per la seguretat en els subministraments accentuava les mesures de *friendshoring* en què les consideracions purament econòmiques passaven a un segon pla, donant lloc a «fragmentacions» en les xarxes de subministraments i fluxos comercials.

El 2025 el «bazooka» –o «cop de destrall»– aranzelari llançat per l'Administració Trump ha complicat el panorama, amb uns plantejaments inicials unilaterals dràstics (Liberation Day, 2 d'abril) que amb el transcurs dels mesos s'han anat modulant en funció de negociacions bilaterals dels Estats Units amb cada país o àrea. A la fi de 2025 les projeccions del BCE incloïen una estimació del «tipus aranzelari efectiu» aplicat pels Estats Units a les exportacions europees del 12,1 %, mentre que per al conjunt del comerç mundial cap als Estats Units es xifrava en un 18,6 %. L'Administració Trump ha tractat de justificar els aranzels com a via de «compensar» els beneficis que suposava mantenir obert el gran mercat americà per a exportadors de tot el món, encara que del càlcul dels «aranzels recíprocs» anunciats l'abril es despenia clarament que tractaven de reduir els dèficits bilaterals dels Estats Units amb cada país. Cal recordar que en les negociacions de Bretton Woods, el 1944, va haver-hi propostes com ara la de Keynes, d'establir mecanismes de correcció de desequilibris exteriors que impliquessin ajustos simètrics entre països amb dèficit exterior i països amb superàvit, però els Estats Units no les va acceptar, des de la seva posició llavors de superàvit: els ajustos van quedar en l'haver dels deutors (amb mesures sovint doloroses). Força dècades més tard, els Estats Units s'ha convertit en el país amb el dèficit comercial més gran del món i, malgrat el privilegiat instrument de poder finançar-lo amb dòlars, la situació s'ha anat fent políticament i econòmicament delicada.

Enfront d'aquests retrocessos cal apuntar el paper creixent de la «resiliència», de les vies d'adaptació a unes realitats cada vegada més complexes. La cerca de clients o proveïdors alternatius davant riscos de sancions o restriccions geoestratègiques s'ha convertit en un aspecte crucial de les estratègies empresarials. Es tracta d'una pràctica generalitzada, amb alguns casos que han rebut especial atenció, com el cas dels «països connectors» (el Vietnam i Mèxic han estat especialment estudiats) que, davant la reducció dels fluxos directes entre la Xina i els Estats Units, s'han convertit en vèrtexs d'un comerç triangular amb les grans potències en pugna. Així mateix, s'ha documentat el paral·lelisme entre el descens del comerç directe entre països de la UE i Rússia i l'ascens dels fluxos comercials des de la UE a països de l'Àsia central, amb pocs dubtes de quin era el destí final d'aquestes exportacions. Els amants dels clàssics recorden l'exemple citat per David Ricardo sobre com en ple bloqueig napoleònic del comerç a Anglaterra quan les necessitats financeres de França el requerien es noliejaven embarcacions cap a aquest país. O el 1776 Adam Smith es feia ressò, en el marc de les seves crítiques al mercantilisme/proteccionisme de l'època, de com Holanda treia partit de les restriccions comercials directes entre Anglaterra i França, actuant de vèrtex d'un altre comerç triangular. I, per descomptat, en els casos de comerç en serveis que es presten digitalment, la utilització de «seus», principalment per motius fiscals, diferents de les d'efectiva utilització final dels serveis, està donant lloc a tota mena de polèmiques i alguna iniciativa com ara BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) impulsada per l'OCDE encara que l'Administració Trump el 2025 ha diluït el seu suport.

4. Pressions sobre les polítiques públiques

Les polítiques macroeconòmiques van respondre de manera expansiva a la crisi de 2008 i a la pandèmia el 2020. Els dèficits públics es finançaven amb deute, i inicialment els baixos tipus d'interès derivats de les polítiques monetàries s'utilitzaven per relativitzar la «càrrega financera» de l'endeutament públic a l'alça. Però les pujades de tipus per afrontar el repunt de la inflació des de 2021-2022 van obligar a replantejar-se aquesta interpretació «benigna» per haver d'assumir la necessitat d'una «consolidació/normalització» dels comptes públics, entre altres raons per recuperar marge de maniobra davant futurs xocs. Però els avenços en aquesta línia són més difícils de l'esperat, convertint-se els dèficits en «semipermanents» (segons l'expressió d'Eichengreen) enfront del pes decreixent de factors que reclamen recursos públics. D'una banda, els costos derivats de l'envelliment de les poblacions de moltes economies avançades (però també de la Xina) impliquen més despeses en pensions i en assistència sanitària. D'altra banda, a les ja esmentades apostes per les polítiques industrials i tecnològiques se'ls afegeixen les derivades de pressions per realitzar més despesa en defensa, enfront de les tensions creixents en diversos escenaris globals. Les polítiques mediambientals requereixen també finançament. Tractar d'«alliberar» recursos amb revisions a la baixa de l'estat del benestar es troba –com ja s'ha vist en alguns països europeus– amb dificultats sociopolítiques importants. Resoldre el puzzle fiscal es converteix cada vegada en un assumpte més delicat. Una derivada, accentuada el 2026, és la pressió de l'Administració Trump per «condicionar» les decisions de política monetària de la Reserva Federal, tractant d'accelerar unes reduccions en els tipus d'interès que facin més barat el finançament de l'endeutament públic. L'atac a la independència dels bancs centrals, que s'ha considerat un actiu rellevant en el control de la inflació, tindrà el 2026 un nou episodi amb la designació del nou candidat a presidir la Reserva Federal.

Així mateix, el finançament del deute dels Estats Units interactua amb el debat sobre el paper de les criptomonedes. Més enllà d'altres consideracions sobre l'ascens d'aquests nous instruments monetaris (incloses les monedes digitals d'alguns bancs centrals, CBDC, amb el projecte d'euro digital inclòs) i de la pretensió explicitada per la Xina de tractar d'ascendir en presència amb l'E-iuan, la resposta dels Estats Units ha estat l'aprovació el 2025 de la llei GENIUS que dota d'un estatus especial a algunes *stablecoins*, en principi privades, però que tot i així assumeixen el compromís de garantir amb actius segurs, especialment títols de deute públic USA, les seves emissions de *criptos*, generant així una demanda addicional d'aquests títols. Les eventuais implicacions a mitjà termini sobre l'estabilitat financera d'aquestes formulacions es combinen amb el seguiment de les pugnes per l'hegemonia monetària entre el dòlar i la resta de propostes.

Més enllà de les polítiques macroeconòmiques, hi ha altres àmbits en què les noves realitats plantegen nous reptes. Ja s'ha esmentat el paper protagonista de les «polítiques industrials i tecnològiques» (sobre les expectatives i riscos de les polítiques industrials recents veieu Tugores, 2025). Cal afegir així mateix la presència d'objectius i compromisos mediambientals, amb moltes connexions amb les citades mesures industrials. I així mateix, les implicacions de les dinàmiques globals sobre aspectes socials, entre ells les desigualtats, rep atenció, entre altres raons per tractar de contenir el malestar social derivat de la percepció d'un «repartiment asimètric» dels dividends de la globalització. Les referències a la «inclusivitat» s'han fet més freqüents i l'eclosió de la IA accentua la importància d'aquests aspectes.

5. Reptes per a Europa

Les tendències apuntades en els epígrafs anteriors –ràpid i profund canvi tecnològic, accentuació de les tensions geopolítiques, incerteses sobre el marc comercial internacional– incideixen de manera especial sobre la Unió Europea. Els indicadors de pèrdua de posicions de competitivitat en aspectes tan crucials com ara productivitat i innovació, el seu paper reduït enfront de la pugna entre colossos, incideixen en els debats sobre com gestionar un inconclus procés d'integració que ha d'afrontar nous reptes.

Els missatges dels Informes Letta i Draghi publicats el 2024 són clars. Europa hauria d'aprofundir en l'aprofitament del potencial del seu Mercat Interior, teòricament un «mercat únic» però llastrat per nombroses regulacions i distorsions que malmeten la seva efectivitat. I així mateix hauria d'evitar continuar lliscant vers la irrelevància (l'Informe Draghi és cruament explícit sobre aquest tema) reaccionant amb mesures de relançament de la innovació, la productivitat

i la competitivitat. És important la insistència a millorar en posicionaments competitius no sols no és contradictori amb l'ideal europeu de dimensió social (estat del benestar) sinó que constitueix una base sòlida per poder continuar finançant-ho. Introduir de forma més realista consideracions de seguretat –incloses les d'aprovisionament energètic i de matèries primeres crítiques o components essencials com ara els microxips– o articular equilibris més eficients entre mesures industrials i mediambientals, són alguns «deures» per a Europa. Les referències al «de-risking» i l'«autonomia estratègica» han d'anar traduint-se en mesures efectives (Comissió Europea, 2025a), superant el que fins ara podria considerar-se una certa ingenuïtat (Sapir *et al.* 2025). Addicionalment, cal assenyalar que des de la perspectiva financera, en els últims anys l'eurozona presenta una «capacitat de finançament» fins i tot superior a la de la Xina (FMI, 2025) però que fins ara la canalització de l'estalvi europeu vers la inversió europea no és prou eficient, derivant-se el potencial europeu a altres àmbits. Les propostes d'«Unió d'Estalvis i Inversions» (Comissió Europea, 2025b) apunten opcions sobre aquest tema.

Les tensions aranzelàries des de 2025 accentuen la importància d'adequades respostes europees. Diverses anàlisis assenyalen que un millor aprofitament del potencial del mercat intern europeu podria compensar amb escreix les dificultats d'accés al mercat dels Estats Units derivada dels aranzels. Draghi ha quantificat com les traves que subsisteixen a l'interior de la UE equivalen a uns «aranzels implícits» (Bernasconi *et al.*, 2026) bastant superiors als que aplica els Estats Units, i Lagarde ofereix la dada que un augment del 2 % en el comerç intra-UE ja compensaria la reducció del comerç UE-EUA. I, per descomptat, cal insistir que les tensions comercials i geopolítiques són un incentiu addicional a diversificar els fluxos comercials i inversors.

6. Consideracions finals: escenaris de futur

Les complexitats de la situació converteixen en arriscat (gairebé heroic) tractar d'anticipar vectors de futur. És més fàcil descriure el retrocés/abandonament de les regles teòricament aplicables en anteriors dècades –multilateralisme, hiperglobalització, «ordre internacional liberal»...ara transformat en «desordre»– que caracteritzar els escenaris a curt i mitjà termini. És més fàcil, com fan els Informes dels organismes internacionals publicats les primeres setmanes de 2026, constatar que tot i els xocs de 2025 l'economia mundial ha estat més resilient del que molts esperaven o temien. Unes posicions posen l'accent en la ruptura de les «velles regles» per part de les dues grans potències que pugnen per l'hegemonia, amb diverses alternatives en funció de si la resta de països/àrees caiguen en dinàmiques de fragmentació, «orbitant» entorn d'alguna d'elles. Unes altres plantegen l'esperança que una massa crítica rellevant de països/àrees –amb un eventual paper destacat de la UE– es «resisteixin» a les pressions de les dues grans potències i mantinguin oberts canals comercials i d'altres tipus, més enllà de les pugnes per l'hegemonia. Les apel·lacions de l'OMC/WTO a una eventual «reglobalització» resulta molt inconcreta i, per ara, poc realista.

El que està en joc és si la deriva dels esdeveniments condueix a oblidar el tradicional enfocament dels economistes sobre el comerç com un «joc de suma positiva» en què tots els participants poden sortir guanyant, per caure en el plantejament alternatiu de «joc de suma zero» en què una part només pot sortir guanyant si una altra perd, la qual cosa condueix a situacions més agressives en què es busquen justificacions/coartades dels perjudicis en termes de comportaments deslleials, distorsions injustes, etc., i que condueixen a represàlies. La història tendeix a mostrar que aquests plantejaments deriven en «jocs de suma negativa» amb perjudicis per a tots.

Una formulació idealista –ingènua?– planteja l'escenari de «limitar l'abast dels desacords», constatant àmbits d'interessos compartits com els relacionats amb els «béns públics globals» (salut global, medi ambient, estabilitat financera...). Encara que el terme «cooperació» apareix citat 24 vegades a la Declaració final del G20 de novembre de 2025 (i «multilateralisme» en 11 ocasions), la percepció difícil d'eludir és que les tensions geopolítiques dificulten aquesta cooperació quan, pel pes creixent d'aquests «béns públics globals» més important seria.

Referències bibliogràfiques

- BALDWIN, Richard; RUTA, Michele (2025, juliol). «The state of Globalisation: A new eBook». *CEPR* [en línia]. Disponible a: <https://cepr.org/voxeu/columns/state-globalisation-new-ebook>
- BERNASCONI, Roberto *et al.* (2026, gener). «What is the untapped potential of the EU Single Market?». *European Central Bank* [en línia]. Disponible a: https://www.ecb.europa.eu/press/economic-bulletin/articles/2026/html/ecb.ebart202508_01~2e71d52829.en.html
- COMISSIÓ EUROPEA (2025a, desembre). «New measures to secure raw materials and strengthen the EU's economic security». *European Commission* [en línia]. Disponible a: https://commission.europa.eu/news-and-media/news/new-measures-secure-raw-materials-and-strengthen-eus-economic-security-2025-12-03_en
- COMISSIÓ EUROPEA (2025b, desembre). «Savings and investments union». *European Commission* [en línia]. Disponible a: https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/savings-and-investments-union_en
- DRAGHI, Mario (2024, setembre). «The Draghi report on EU competitiveness. The future of European Competitiveness: Report by Mario Draghi». *European Commission* [en línia]. Disponible a: https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report_en
- FMI (2025, juliol). «External Sector Report. Global Imbalances in a Shifting World». *International Monetary Fund* [en línia]. Disponible a: <https://www.imf.org/en/publications/esr/issues/2025/07/22/external-sector-report-2025>
- FMI (2026, gener). «World Economic Outlook update. Global Economy: Steady Amid Divergent Forces». *International Monetary Fund* [en línia]. Disponible a: <https://www.imf.org/en/publications/weo/issues/2026/01/19/world-economic-outlook-update-january-2026>
- NACIONS UNIDES (2026, gener). «World Economic Situation and Prospects». *United Nations* [en línia]. Disponible a: <https://policy.desa.un.org/themes/macroeconomic-analysis/world-economic-situation-and-prospects-2026>
- OECD (2025, desembre). «OECD Economic Outlook, Volume 2025 Issue 2. Resilient Growth but with Increasing Fragilities». *OECD* [en línia]. Disponible a: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-outlook-volume-2025-issue-2_9f653ca1-en.html
- SAPIR, André; KIRKEGAARD, Jacob; ZETTELMEYER, Jeromin (2025, setembre). *Geopolitical shifts and their economic impact on Europe*. Bruegel Report [en línia]. Disponible a: https://www.bruegel.org/sites/default/files/2025-09/Report%2001%202025_1.pdf
- TUGORES, Joan (2025, novembre). «Polítiques industrials i competitivitat: economia i geopolítica». *Revista Econòmica de Catalunya*, núm. 92 [en línia]. Disponible a: <https://coleccionistas.cat/Canals/Ficha.aspx?IdMenu=1e333773-ef9d-4d24-a878-86732e3a51dd&Cod=7731fb63-e969-4111-bd5b-99a2e8154ca8&Idioma=ca-ES>
- WTO (2025). «World Trade Report 2025: Making trade and AI work together to the benefit of all». *World Trade Organization* [en línia]. Disponible a: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtr25_e.htm
- WORLD BANK (2026, gener). *Global Economic Prospects*. World Bank Group [en línia]. Disponible a: <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>
- WORLD ECONOMIC FORUM (2026). *Global Risks Report 2026*. World Economic Forum [en línia]. Disponible a: <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2026/>

Citació recomanada: TUGORES QUES, Joan. «Una nova globalització en una nova era». *Oikonomics* [en línia]. Maig 2026, núm. 26. ISSN 2339-9546. DOI: <https://doi.org/10.7238/o.n26.2605>

Joan Tugores Ques

jtugores@ub.edu

Catedràtic emèrit d'Economia de la Universitat de Barcelona

Nascut a Palma (1953), llicenciat en Dret i en Ciències Econòmiques (1975). Doctor en Ciències Econòmiques (1980). Catedràtic d'Economia des de 1986, entre altres càrrecs ha estat degà de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales (1990-1994) i rector de la UB (2001-2005). President del Comitè de Normativa i Ètica Professional del CEC (2000-2001). Col·legiat de Mèrit del CEC (2018). Especialista en economia internacional i temes de globalització.

Els textos publicats en aquesta revista estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement 4.0 Internacional de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los, comunicar-los públicament i fer-ne obres derivades sempre que reconegueu els crèdits de les obres (autoria, nom de la revista, institució editora) de la manera especificada pels autors o per la revista. La llicència completa es pot consultar a <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ca>.

ODS

